אלא משום זרות ולא משום טומאה ולא משום מחוסר בגדים ולא משום רחוץ ידים ורגלים הא מקטר חייב מאי לאו מיתה לא באזהרה אלא זר נמי לאזהרה והכתיב [1]והזר הקרב יומת הא כדאיתא והא כדאיתא מכלל דיוצק ובולל לאו נמי לא והתניא אזהרה ליוצק ובולל מניין ת"ל [2]קדושים יהיו ולא יחללו מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא מיתיבי ואלו הן שבמיתה טמא ששימש תיובתא: גופא ואלו שבמיתה האוכל את הטבל וכהן טמא שאכל תרומה טהורה וזר שאכל את התרומה וזר ששימש וטמא ששימש וטבול יום ששימש ומחוסר בגדים ומחוסר כפרה ושלא רחץ ידים ורגלים ושתויי יין ופרועי ראש אבל ערל ואונן ויושב אינן במיתה אלא באזהרה בעל מום רבי אומר במיתה וחכ"א באזהרה הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכ"א באזהרה האוכל את הטבל מנלן דאמר שמואל משום ר"א מניין לאוכל את הטבל שהוא במיתה דכתיב [3]ולא יחללו את קדשי בני ישראל [את] אשר ירימו לה' בעתידים לתרום הכתוב מדבר ויליף חילול [4]חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה ונילוף חילול [5]חילול מנותר מה להלן בכרת אף כאן בכרת מסתברא מתרומה הוה ליה למילף שכן תרומה חוצה לארץ הותרה ברבים פירות פיגול ונותר אדרבה מנותר הוה ליה למילף שכן פסול אוכל אין לו היתר במקוה הנך נפישן רבינא אמר חילול דרבים מחילול דרבים עדיף וכהן טמא שאכל תרומה טהורה מנלן דאמר שמואל מניין לכהן טמא שאכל תרומה טהורה שהוא במיתה בידי שמים דכתיב [4]ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו חטא וגו' טהורה אין טמאה לא דאמר שמואל א"ר אליעזר מניין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה שנאמר [4]ומתו בו כי יחללוהו

פרט

לא משום זרות. זר שעשה אחת מהם בפנים אינו חייב מיתה דנפקא לן בסדר יומא (דף כד.) מועבדתם עבודת מתנה(ב) ודרשי' עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה וכל הני יש אחריה עבודה. יוצק ובולל ושאר עבודות דמנחה יש אחריה עבודה דהקטרת הקומץ אחר כולן. מסדר השולחן עבודה אחרונה של לחם הפנים היינו סילוק בזיכין והקטרתן. המטיב את הנרות המדשנם שחרית יש אחריה הדלקת ערבית. מקבל דמים יש אחריו זריקה: **ולא משום טומאה.** כהן טמא ששימש. דזרות ושמוש בטומאה מחד קרא נפקי אזהרה דידהו בפ' כל הזבחים תנינא בשחיטת קדשים (זבחים דף טו:) וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו(ג) דהיינו טומאה כדכתיב בתריה אמור אליהם לדורותיכם וגו' זר נמי מיניה דרשינן מדאיצטריך קרא למיכתב בני ישראל למעוטי מאי אי למעוטי קדשי נכרים וקדשי נשים וכי בטומאה קרבי והא אמרינן התם דלא אלא הכי קאמר בני ישראל נמי שהם זרים לא יעבדו שלא יחללו וכיון דזרות וטומאה מחד קרא נפקי מאן דמחייב אזרות מחייב נמי אטומאה: **ולא משום מחוסר בגדים.** דאינהו נמי מזרות אתרבאי בפ"ב דזבחים (דף יז:) דכתיב וחגרת אותם אבנט וגו'(ד) בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם וכו' והוו להו זרים: **ולא משום שלא רחוץ ידים ורגלים.** דחוקה חוקה ממחוסר בגדים גמר לה התם לענין אחולי עבודה והאי תנא נמי יליף מינה דאמר מה מחוסר בגדים לא מיחייב אלא אגמר עבודה האי נמי לא מיחייב אלא אעבודה שהוא גמר: **הא מקטיר.** דהויא עבודה תמה שאין אחריה עבודה חייב משום טומאה ומאי חייב לאו מיתה: **לא לאו.** הוא דמחייב דכתיב ולא יחללו: ופרכינן **אלא זר נמי.** הא דדייקינן הא מקטיר לענין זרות תימא נמי ללאו הוא דמחייב והא מיתה בהדיא כתיב והזר הקרב וגו': **הא כדאיתא וכו'.** בזרות דייקינן הא מקטר חייב מיתה ולענין טומאה לאו: **מכלל דיוצק ובולל.** מדקאמר מקטר לאו בעלמא הוא דלית ביה ומההוא דיוקא ממעיט ליוצק ובולל אלמא אפילו לאו לא מיחייב משום טומאה: **אזהרה ליוצק ובולל.** לטומאת הגוף מנין: **קדושים יהיו ולא יחללו.** אם אינו ענין לעבודה תמה דהא כתיב וינזרו ולא יחללו תנהו ענין לעבודה שיש אחריה עבודה: **ואלו שבמיתה.** ברייתא היא וחשיב נמי טובא ותני נמי טמא ששימש: **האוכל את הטבל וכו'.** כולה מתני' יליף לה מקראי לקמן: **ופרועי ראש.** ששימשו. פרועי ראש שעברו עליהם יותר משלשים יום שלא גלחו ראשם: **אבל ערל.** שמתו אחיו מחמת מילה וכן אונן ששימש וכן מי ששימש מיושב דכל הני כולהו קים להו בהו דמחלי עבודה בפ"ב דזבחים (ד' טו:) אפילו הכי ליתנהו במיתה אלא באזהרה ולקמן [ע"ב] מפרש לה: **בעל מום.** כהן בעל מום ששימש: **רבי אומר במיתה.** לקמן [פד.] מפרש פלוגתייהו: **הזיד במעילה.** נהנה מן ההקדש שיש בו מעילה במזיד: **אשר ירימו.** שעתידין לתרום וקאמר דלא יחללום שאסור לאכלם בטבלם: **מתרומה.** שאכלה בטומאה דכתיב [ויקרא כב] ומתו בו כי יחללוהו: **מנותר.** כי את קדש ה' חלל [שם יט]: **תרומה חוצה לארץ וכו'.** סימן הוא. זה תרומה וזה תרומה מעורבת בו. ואין נוהגין בחוצה לארץ אבל נותר נוהג במדבר ובשעת היתר הבמות בכל מקום. ויש היתר לאיסורו זה יש היתר לאיסורו בהפרשה וזה יש היתר לאיסורו דטביל ומותר בתרומה אבל נותר אין היתר לאיסורו. זה נאמר בו חלול בלשון רבים ולא יחללו וזה בלשון רבים כי יחללוהו אבל נותר לשון יחיד קדש ה' חלל: **פגול ונותר.** אין נוהג לא בטבל ולא בתרומה אלא בקדשים: **שכן פסול אוכלין.** נותר וטבל שניהם פסול המאכל אבל תרומה פסול הגוף הוא דכי יחללוהו בטומאת הגוף כתיב. טבל ונותר אין להם טהרה במקוה אבל טמא בתרומה יש לו טהרה במקוה: **שנאמר ושמרו את משמרתי וגו'.** לכהנים טמאים דבר הכתוב בפרשת אמור איש איש מזרע אהרן: **טהורה אין.** מילתא באפי נפשה היא וקאי אדשמואל דאמר טמא שאכל תרומה טהורה קאמר טהורה דווקא אבל טמאה לאו במיתה אם אכלה בטומאת הגוף:

ולא משום טומאה. וא"ת תיפוק ליה משום טמא שנכנס למקדש דבכרת וי"ל כגון שנטמא בפנים ולא שהה וכי האי גוונא פריך ומשני בפ"ב דשבועות (ד' יז. ושם) דפריך התם אלא דקיימא לן טמא ששימש במיתה היכי משכחת לה אי דשהה בר כרת הוא ואי דלא שהה היכי עביד עבודה ומשני כגון שבא בקלרה והיפך בליטרא ועבודות דהכא נמי אפשר למיעבד בלא שהייה ואפילו איכא מנייהו דלא אפשר בלא שהייה חשיב כולהו משום זרות ומחוסר בגדים ושלא רחוץ ידים ורגלים ומיהו קשה הא דקתני ולא משום רחוץ ידים ורגלים דאסידור שלחן והטבת נרות דבהיכל תיפוק ליה דנפקא לן לקמן שלא רחוץ ידים ורגלים מדכתיב בבואם אל אהל מועד וגו' אלמא אפי' ביאה ריקנית בלא עבודה מיחייב דאע"ג דכתיב בסיפיה דקרא או בגשתם אל המזבח וגו' אלמא לשרת בעינן ה"מ בעזרה אבל בהיכל אפילו ביאה ריקנית מיחייב וי"ל דלעולם לא מיחייב אביאה ריקנית אפי' אהיכל דלשרת אבבואם נמי קאי וכן מוכח בפרק ב' דזבחים (ד' יט:) דאמר אי כתב בבואם ולא כתב בגשתם ה"א אפי' אביאה ריקנית ופריך לשרת כתיב והא דתנן במס' כלים (פ"א מ"ט) ההיכל מקודש ממנו שאין נכנס לשם שלא רחוץ ידים ורגלים ורבי יוסי פליג ואמר דבין האולם ולמזבח שוה לו התם מעלה בעלמא מיהו בתוספתא משמע דאיכא מיתה דתניא בתוספתא דכלים (פ"א) אמר שמעון הצנוע לפני רבי אליעזר אני נכנסתי בין האולם ולמזבח שלא רחוץ ידים וכו' אמר ליה העבודה אפילו כהן גדול פוצעים את מוחו בגזירין אלא שלא מצאך בעל הפול פי' כמו אין פולין (שבת דף יב.) איש הר הבית הממונה ובודק ואי ליכא מיתה לא היו פרחי כהונה פוצעים את מוחו כדאמ' לעיל (דף פב:) מי איכא מידי דרחמנא פטריה ואנן קטלינן ליה ושמא ההיא פליגא(ז): **חילול דרבים מחילול דרבים עדיף.** אע"ג דולא יחללו דכתיב גבי(ח) טבל בנותר נמי איירי כדמשמע בזבחים שלהי בית שמאי (דף מה: ושם מו.) דתני לוי מניין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר תלמוד לומר ולא יחללו את שם קדשי(ט) וגו' בשני חלולים הכתוב מדבר אחד פסול נותר ואחד פסול טומאה מ"מ אי הוה יליף טבל מיניה זה לא היתה גזירה שוה אלא היקש מיהו לקמן קשה דלא בעי למילף טמא ששימש מנותר משום דלא כתיב ביה חילול דרבים וצריך לומר דאע"ג דמוקמינן ליה נמי בנותר מ"מ עיקרו לאו לנותר אלא דמוקמי ליה נמי בנותר משום דאשכחן בעלמא גבי נותר דכתיב ביה חילול כי את קדש ה' חלל (וע"ע תוס' זבחים טו: ד"ה אלא):

פרט

לימא

מסורת הש"ס

א) זבחים טז., ב) [תוס' כריתות פ"א ותוספתא זבחים פי"ב], ג) [שבועות יז.], ד) לעיל כב: [תענית יז:] שבועות לו:, ה) זבחים כג:, ו) [לקמן פד. פסחים לג. כריתות כב:], ז) זבחים יח: ע"ש, ח) [חולין קיג.], ט) [חולין קיג: ע"ש], י) צ"ל אלעזר, כ) [במדבר יח], ל) [ויקרא כב], מ) [שמות כט], נ) [ועי' תוס' יומא ה: ד"ה לרבות וכו'], ס) טומאה. רש"ל, ע) [בס"א: את קדשי].

* * *

תורה אור השלם

1. וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתְּךָ תִּשְׁמְרוּ אֶת כְּהֻנַּתְכֶם לְכָל דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת מַתָּנָה אֶתֵּן אֶת כְּהֻנַּתְכֶם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת: במדבר יח ז
2. קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת אִשֵּׁי יְיָ לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ: ויקרא כא ו
3. וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַייָ: ויקרא כב טו
4. וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלֻהוּ אֲנִי יְיָ מְקַדְּשָׁם: ויקרא כב ט
5. וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ יְיָ חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא יט ח

* * *

מוסף רש"י

לא משום זרות. וכל הנך עבודות הואיל ויש אחריהן עבודה אין זר חייב עליה מיתה כדאמרינן בפרק בראשונה (יומא כד.) עבודת מתנה ולא עבודת סילוק, עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה (זבחים קיב:). **ולא משום טומאה.** כגון טמא ששימש, דאזהרת זרות ושימוש בטומאה מחד קרא נפקא תינזרו ולא יחללו, מאי דמחייב אזרות מחייב אשימוש טומאה (שם). **ולא משום מחוסר בגדים.** דאינהו נמי זר, כזמן שאין בגדיהן עליהם אין כהונתם עליהם והוו להו זרים (שם). **ולא משום רחוץ ידים ורגלים.** גמר חוקה חוקה ממחוסר בגדים התם לענין אחולי עבודה, ולענין מיתה נמי אנן גמרינן לה מהתם (שם:). **ואלו שבמיתה.** בידי שמים (תענית יז: שבועות יז.). **טמא ששימש.** כהן טמא ששימש בעזרה (שם). **הזיד במעילה.** נהנה מן ההקדש בשגגתו מעילה (פסחים לג:). **בעתידים לתרום.** דהיינו טבל, דכתיב ירימו, לכר העתיד (זבחים יא:). **ומתו בו כי יחללוהו.** באוכל תרומה בטומאת גופו כתיב, דהא לעיל מיניה כתיב איש איש מזרע וגו' (חולין קיג:).

עין משפט נר מצוה

סט א מיי' פ"ט מהל' ביאת מקדש הל"ה:
ע ב ג ד מיי' שם הל"ו ועי' בכ"מ:
עא ה מיי' פ"י מהלכות מאכלות אסורות הלכה יט:
עב ו מיי' פ"ו מהלכות תרומות הל"א סמג לאוין רמז:
עג ז מיי' שם פ"י הל"ד [ופ"ו הל"ו טוש"ע י"ד סי' שלא סעי' ע]:
עד ח מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הל"א סמג לאוין סט:
עה ט מיי' פ"ד הל"א סמג לאוין סו:
עו י מיי' שם הלכה ד:
עז כ מיי' פ"י מהלכות כלי מקדש הלכה ד סמג עשין קעג:
עח ל עי' בכ"מ בפ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה ד ול"ע סמג לאוין שם:
עט מ מיי' שם פ"ה הלכה א סמג עשין קעה:
פ נ מיי' שם פ"א הל"א סמג לאוין ס:
פא ס מיי' שם הלכה ח סמג לאוין עג:
פב ע מיי' שם פ"ו הלכה ח:
פג פ מיי' שם פ"ב הלכה ח סמג לאוין סג:
פד צ מיי' שם פ"ה הלכה יז סמג לאוין סט:
פה ק מיי' שם פ"ו הל"ב סמג לאוין סו:
פו ר מיי' פ"א מהלכות מעילה הלכה ג סמג עשין רי לאוין שמב:
פז ש מיי' פ"ז מהלכות תרומות הלכה א סמג לאוין רמז: